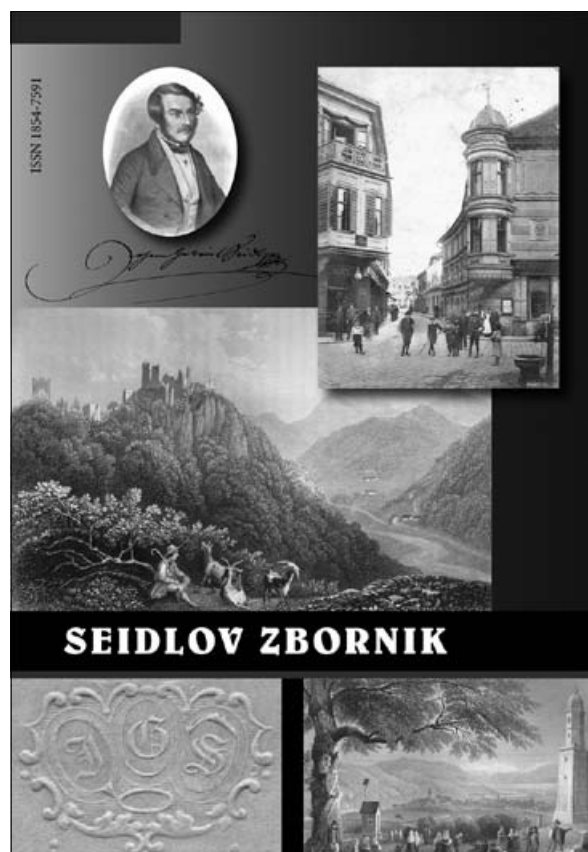

Johann Gabriel Seidl – kakor šopek belih pomladanskih rožic

Alenka Hren Medved (ur.): *Seidlov zbornik*. Celje: Zgodovinsko društvo, Osrednja knjižnica, Pokrajinski muzej, 2018. 140 strani.

Res je, da v trenutku, ko tole pišem, v naše mesto prihaja pomlad, a naslovna besedna zveza s tem nima nobene zveze. Z mojimi naslovnimi besedami je Johann Gabriel Seidl v svojem delu *Wanderungen durch Tyrol un Steiermark* opisal hiše knežjega mesta. Celje je bilo zanj mali, prijazen eksil s kupčkom lesketajočih ljubkih hiš, pomladanskih rožic na zeleni podlagi lepe Savinjske doline. V mestu je preživel 11 let in se jih vedno rad spominjal.

Johann Gabriel Seidl (1804–1875) se je rodil sinu dvornega odvetnika na Dunaju. Po gimnaziji je študiral filozofijo, nato pravo na dunajski univerzi. Leta 1827 je dobil naslov profesorja in dve leti pozneje službo na celjski gimnaziji. V Celju je ostal do 1840, potem pa se je vrnil v rodno mesto. Do upokojitve leta 1871 je opravljal delo dvornega kustosa, zakladnika in cenzorja (do 1848). V življenju se je ukvarjal tudi z arheologijo, predvsem pa s pisanjem. Pisal je vse literarne zvrsti, urejal literarni časopis *Aurora*, najbolj znan pa je po svojem pesništvu. V zgodovino se je zapisal predvsem kot avtor avstro-ogrske himne *Bog ohrani, Bog obvarji*, ki je bila v rabi vse do razpada dvojne monarhije. Na hiši, kjer je v Celju živel (danes Glavni trg), so mu celjski Nemci ob stoletnici rojstva postavili spominsko ploščo, po njem je bil poimenovan studenec ob vznožju Miklavškega hriba. Plošča je bila leta 1918 odstranjena, studenec preimenovan. Seidl je ostal nezanemarljiv člen avstrijske literarne zgodovine, pri nas je pozabljen, kakor je pozabljenih še mnogo

velikih mož in žena, ki so delovali na naših tleh in ustvarjali v nemščini.

Zbornik prinaša devet prispevkov, ki so bili predstavljeni tudi na simpoziju decembra 2017 in pretresajo Seidlovo življenje in delo z vidika strokovnjakov različnih humanističnih strok. Prvi prispevek sta napisala Matjaž Birk in Sašo Zver, ki sta raziskala Seidlovo delo na podlagi avstrijske literarne zgodovine. Seidl je namreč pisal predvsem v svojem nemškem narečju, vendar ga to kot avtorja ni marginaliziralo. V drugem prispevku je Alenka Hren Medved poudarila pomen Seidlovega pisanja za celjsko domoznanstvo. Čas, ki ga je preživel v Celju, je bil zanj ustvarjalno zelo plodovit, poleg tega pa je mnogo opisoval kraje, ki jih je obiskal, zbiral pripovedke, z zanimanjem raziskoval ljudske običaje in opozarjal na arheološke najdbe. Julijana Visočnik je pisala o Seidlu kot navdušencu za rimske napise, trije študentje zgodovine mariborske filozofske fakultete, Uroš Turnšek, Simon Očko in Tadeja Melanšek, so raziskali njegovo profesorsko življenje v Celju s poudarkom na zaslužku. Dr. Peter Weiss je zbral odlomke del nemških piscev, ki govorijo o njegovi domači Savinjski dolini, med

njimi je seveda tudi Johann Seidl. Janja Jedlovčnik je podrobno obdelala potopis, kjer je Seidl v svoji romantični maniri popisal pot iz Celja na Dobrno in zdravilišče na cilju. Objavil ga je 1837 v dunajskem časopisu. Taja Gubenšek opiše, kakšno mesto je imela Seidlova himna v avstroogrskih šolah in kako jo še danes obujajo pri pedagoškem delu v ljubljanskem Šolskem muzeju. Prispevek Darjana Lorenčiča in Petra Gračnerja govori o državnih himnah, seveda s poudarkom na *Bog ohrani, Bog obvarji*. Kot zadnji v zborniku je zapis Miha Šimca, kjer so navedene lokacije arhivskega gradiva v Sloveniji, Avstriji in Nemčiji. Šimac svoj prispevek sklone z besedami, da je arhivskega gradiva za na-

daljnje raziskovanje in razsvetljevanje Seidlovega dela in dediščine še kar nekaj.

Kvaliteto zbornika vidim v tem, da je zapolnil vrzel v celjski zgodovini na izjemno raznolike načine. Bralcu omogoča, da spozna Seidla kot profesorja, romantičnega pesnika, popotnika, epigrafa in še kaj. Dela in gradiva pa seveda nikdar ne zmanjka, ne pri raziskovanju Johanna Gabriela Seidla, ne pri drugih »naših« nemških avtorjih, predvsem pa se mi zdi pomembno, da se javnost osvešča o njihovi prisotnosti na našem prostoru, njihovem delu in pomenu.

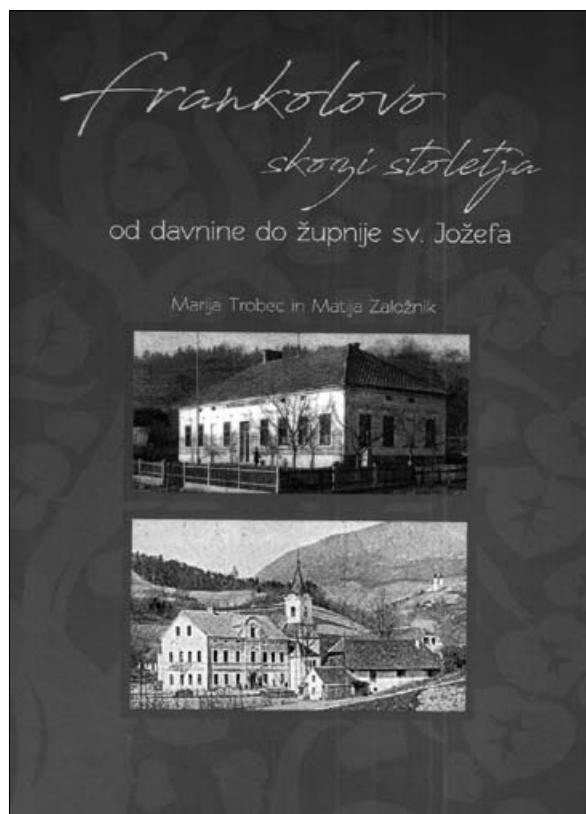
Urh Ferlež

Frankolovska kronika

Marija Trobec, Matija Založnik: *Frankolovo skozi stoletja. Od davnine do župnije sv. Jožefa*. Celje: Grafika Gracer, 2018. 528 strani.

Frankolovo se je pridružilo številnim krajem po Sloveniji, ki so dobili tudi napisano obsežno lokalno zgodovinsko kroniko. Frankolovo kot sedež krajevne skupnosti s svojimi vasi in zaselki leži med Stranicami in Vojnikom v občini Vojnik ob stari glavni cesti Vojnik-Slovenske Konjice, ki je potekala že v rimskih časih.

Obsežna monografija je nastala izpod peresa nepoklicne lokalne zgodovinarke, pesnice in aktivne članice vrste društev Marije Trobec, ki je že napisala lokalno kroniko Šmartno v Rožni dolini od davnih do današnjih dni, in Matije Založnika, podjetnika, »graščaka« na dvorcu Tabor v Višnji vasi pri Vojniku in člana viteškega reda sv. Jurija iz Karantanije s sedežem v Ambergu na Bavarskem. Knjiga o Frankolovem ne prikazuje samo zgodovinskega orisa in razvoja Frankolovega in okoliških naselij, ampak tudi geografski, upravno-politični, šolski, cerkveno-upravni, literarni zapis obravnavanega območja in biografski ter tudi rodoslovni zapis pomembnih osebnosti.

Ljudsko izročilo in ljudske pesmi na začetku uvedejo bralca v branje in prelistavanje prijetne knjige kraja, ki ima zagotovo bogato, pestro in raznoliko zgodovino, razvoj in tudi domačo poezijo in literarno slovstvo. Nato sledi poglavje Nastanek in lega Frankolovega, z geografsko-topografskimi podatki opis domačih naselij, geološko in kamninsko zgradbo in naselja, ki so predstavljena tudi z zgodbami, zanimivostmi in pisanimi novicami ča-